

АНЂЕЛКО АНУШИЋ

ТРИ ПРИЧЕ

ОД ЗЛАТА ЦИГЛИЦА

„Како си?“, пита ме зидар Цвијан. Он гради моју кућицу за одмор на Крушедолској гори.

„Порушено“, одговарам.

После краћег ћутања додајем – ни сам не знам зашто:

„Сваког јутра изнова се зидам. Подижем свој Скадар, на месту где му *место* није. Ноћ ми га свега поруши. Ни камен на камени. Ни оног *ојво*ра за *невјес*ћу мојих очију. Ништа. И тако стално.”

Цвијан пажљиво слаже циглу на циглу. Наноси малтер, а као да зиђевину, завојима, нежно обавија. Ушушкава. Утеже. Онда узидано одмерава, затеже оком. *Под конац*. Па либелом оверава.

А мени се на трен сетно *ћрисени* као да моју *зјудачену* кичму и ребра преповија и затеже. Па оним концем мери боникову усправност. Вертикалу која ми се саломила!

И прича, зидар Цвијан. *Циџла – реч. Реч – циџла*. Једну до друге. Једну на другу.

Учини ми се, узгредно, да то, и тако, чини. Уз труднију работу, опошљава ону лакшу. Да окрилати тежину.

А онда се покајно тргох.

„Тамо у Далмацији, земљи Далматској, како се некад звала, док смо, као, добро живјели, а било је и таквих часака у *ћедљу дана*, опомињали би нас старији, мој покојни отац би сваког јутра одлазио најприје у двориште, и руком дотицао стабла бајама и маслине, лимуна и наранце. Онда би ћутке стајао, колико Оченаш да се *узнебеса*, не дуже, испред смокве. И сигурно га је *узнебесао*, јер се на почетку и на крају крстио.

То је прво чинио. Па се потом умивао. И крепио чашицом лозоваче. Тако би започињао његов дан. Никад га нисмо питали зашто то чини. Јер, то се не пита, говорила је мајка...”

Слушам неимара, а осећања у мени махнито ковитлају.

Сета.

Туга.

Завист.

Радост.

Очај.

Самободрење...

Док усузаним очима тражим своју од злата циглицу.

ПРИЈАТЕЉ, *ЛИСЈЕ КОЈЕ ВЕЋЕ СВУДА ПАДА*

Дуџо се нисмо видели, кажем пријатељу.

Или он то рече мени?

Видно оседео, смршао, скоро ископнео као мартовски снег, његов лик подсети ме, нејасно, на некога, од чега се лецнух.

Он у собној тишини која је притискала, као да смо у рову на *дринском коридору*, на столу крцатом књигама и папирима, пребира *лисје родословној сџабла*.

Тако вели.

Лупом нишани искрзане мапе, пожутеле листине, избледеле разгледнице, воском времена преливене фотографије, ископнеле дописне карте...

„Чујеш ли?“, пита.

„Шта?“

„Шум и грохтање мора. Крик галеба. Трубу војничку. И паробродску. И *џирубу нечијих усџа*. Шуморење заставе на ветру. Јеку корака. Ступку колоне. Плотуне. Гргољ светине. Лелеке.“

Ја га упитно гледам.

Као у једну од оних листина, фотографија, дописница...

Он распршује моју недоумицу:

„Био сам *џамо*. Мало у Доњем Карину. У Задру. Дубровнику. Мало дуже на Виду. Крфу. У Солуну. Добруци. Припадом, у Трсту, Венецији и Риму. А био сам и у Бечу, Будиму, Берлину. Скокнуо сам и до Париза, Кијева, Петрограда, Одесе, Омска, Тјумена, Азова на Дону, Алжира, Туниса...“

Сад га збуњено слушам.

Кад је стигао да то све обиђе, *Блаџа Маријо!* Знам да почесто путује због својих истраживања. Али...

А он оним стаклом, као *ручним сунашцем*, обасјава брката лица. Орденисана прсишта. Избрисана места. Пождерана слова и

бројеве. Прецртане датуме. Спаљена села и присојишта. *Уомчене*, црне силуете телеса на црним гранама, као страшила. Песком завејана сећања. Историјом препариране топониме. Стрељане трагове. Заборавом распете крстаче. Коровом загреховљене стазе и спомеништва. Прстима позобане војне мапе. Очима изједене фотографије...

На једној од њих, као да препознах његово лице.

А са једне друге нанишани ме, истом, оно које сам јутрос видео у огледалу са сапуницом на бради.

ИГРА У ИГРИ

Мој унук цело јутро расејано седи над отвореном свеском.

Оловку нервозно врти међу прстима, као да ће заиграти *џикаго*. Невесело замишљам оне кругове.

Мучи се са писменим саставом „Деца су будућност света”.

Повремено прилази прозору и гледа децу како се у дворишту и данас *иџрају раџа*. Међу њима има и његових другара.

Борци зараћених сџирана до зуба су наоружани пластичним репликама пиштоља, бомби, калашњикова и још неких убојитих справа које досад нисам видео.

Једни су неки Амери, а други су они *Друџи*.

Мешају се покличи, цика, јауци, и опонашани штектаји, рафална паљба. Прасак.

„Погодио сам те! Мртав си! Падај! Баци оружје!”

И ево, управо овог часа мом сину приковала је пажњу *огсугна биџика* коју лично најављује један од оних *силних војсковођа*. Или је овај, можда, *нови власник сџаре айокалиџе*? Тако ми се причини, као што ми се наједном причини стварном она битка, од чега се стресох и одмакох од прозора.

Пискутав, запеван глас једног дечака високо шестари *џермоџилским кланџем солиџера*:

„За свега петнаест минута свет ће бити уништен! А онда ћу остати сам! Остати сааам! Остати сааам! Саааам!...”